

Działalność Archiwum Państwowego w Kielcach w 2019 roku

1. PRZEJMOWANIE I UBYTKOWANIE MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH

Archiwum Państwowe w Kielcach w 2019 r. powiększyło swój zasób archiwalny o 53 nowe zespoły archiwalne i dopływy do przejętych już zespołów. Stan zwiększył się o 63 117 jednostek inwentarzowych (dalej: j.inw.), 237,96 metra bieżącego (dalej: m.b.).

W Centrali Archiwum z łącznej liczby materiałów archiwalnych przyjętych w roku sprawozdawczym (56 461 j.inw., 192,13 m.b.) największy odsetek stanowią akta rozpoznane i zewidencjonowane w ramach prac nad realizacją „Programu ewidencjonowania materiałów archiwalnych znajdujących się poza ewidencją archiwum” w liczbie: 40 812 j.inw., 51,53 m.b.

Z kolei z podmiotów państwowych i samorządowych (nabytki ustawowe) przyjęto 15 508 j.a., co stanowiło 139,91 m.b. Zasób Centrali Archiwum powiększył się o 45 nowych zespołów archiwalnych: 21/3374/0 Rada Narodowa Miasta i Gminy w Chmielniku z lat 1973–1990, 21/3375/0 Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku z lat 1973–1990, 21/3376/0 Akta gminy Maleszowa z lat 1884–1938, 21/3377/0 Gromadzki Komitet Frontu Jedności Narodu w Piotrkowicach z lat 1958–1972, 21/3378/0 Miejsko-Gminny Komitet Frontu Jedności Narodu w Chmielniku z lat 1963–1976, 21/3379/0 Komunalne Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane w Kielcach z lat 1950–1991, 21/3380/0 Przedsiębiorstwo Państwowe Cukrownia „Łubna” w Kazimierzy Wielkiej z lat 1992–1996, 21/3381/0 Gmina Bodzechów z lat [1989] 1990–1992, 21/3382/0 Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Końskich z lat 1929–1939, 21/3383/0 Gminna Rada Narodowa w Michałowie z lat 1973–1990, 21/3384/0 Urząd Gminy w Michałowie z lat 1973–1989, 21/3385/0 Gmina Michałów z lat 1990–1992, 21/3386/0 Szkoła Podstawowa w Michałowie z lat 1915–1954, 21/3387/0 Szkoła Podstawowa w Pawłowicach z lat 1916–1976, 21/3388/0 Szkoła Podstawowa w Zagajowie z lat 1926–1960, 21/3389/0 Szkoła Podstawowa w Górach z lat 1936–1954, 21/3390/0 Szkoła Podstawowa w Kołkowie z lat 1932–1952, 21/3391/0 Szkoła Podstawowa w Sędowicach z lat 1945–1952, 21/3392/0 Szkoła Podstawowa w Turze Dolnym z lat 1945–1952, 21/3393/0 Szkoła Podstawowa w Turze Górnym, 21/3394/0 Szkoła Podstawowa we Wrocieryżu z lat 1945–1952, 21/3396/0 Gminny Komitet Zjednoczonego Stronnictwa Ludo-

wego w Złotej z lat 1972–1980, 21/3397/0 Królewsko-Polski Sąd Pokoju w Bliżyniu z lat 1917–1918 [1936], 21/3398/0 Akta metrykalne Parafii Greckokatolickiej w Ostrowie powiat baranowski, województwo nowogrodzkie z lat 1758–1810 [1828], 21/3399/0 Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie z lat 1990–1994, 21/3400/0 Powiatowa Rada Związków Zawodowych w Busku-Zdroju z lat 1961–1975, 21/3401/0 Gmina Raków z lat 1990–1994, 21/3402/0 Gmina Złota z lat 1990–1992, 21/3403/0 Gmina Ostrowiec Świętokrzyski z lat 1990–1992, 21/3404/0 Gmina Nowa Słupia z lat 1990–1994, 21/3405/0 Powiatowy Urząd Pracy w Pińczowie z lat 1990–1996, 21/3406/0 Sąd Pokoju w Oleśnicy z lat 1919–1922 [1928], 21/3407/0 Prokuratura Rejonowa w Busku-Zdroju z lat 1975–1992, 21/3408/0 Sąd Rejonowy w Starachowicach z lat 1984–1992, 21/3409/0 Spuścizna Edwarda Jędrzejczyka (1925–2017) publicysty, wieloletniego pracownika i wicedyrektora Świętokrzyskiego Parku Narodowego z lat 1931–2012, 21/3410/0 Związek Międzygminny „Nida 2000” w Starym Korczynie z lat 1991–1996, 21/3411/0 Kuratorium Oświaty w Kielcach z lat 1991–1993, 21/3412/0 Gmina Pawłów z lat 1990–1992, 21/3413/0 Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach z lat [1990] 1993–1999, 21/3414/0 Akta dr. Adama Winiarskiego, adwokata, działacza społecznego i polityka, współzałożyciela i wieloletniego członka struktur Stronnictwa Demokratycznego na Kielecczyźnie z lat 1945–1978, 21/3415/0 Gmina Kazimierza Wielka z lat 1990–1996, 21/3416/0 Gmina Miejska Kielce miasto na prawach powiatu z lat 1990–1994, 21/3417/0 Gmina Starachowice z lat [1989] 1990–1995, 21/3418/0 Zbiór Marka Tomczyńskiego ze Starachowic, absolwenta Studium Nauczycielskiego w Kielcach z lat 1941–1960. Razem nabytki nowych zespołów to: 2821 j.a., 24,71 m.b., pozostałe zaś stanowią dopływy do 234 zespołów w liczbie: 53 640 j.a., 167,42 m.b.

Natomiast do zasobu Oddziału Zamiejscowego w Sandomierzu przejęto: 6656 j.a. stanowiących 45,83 m.b. Z tej liczby przejęcia ustawowe stanowiły: 6628 j.a., 45,32 m.b., natomiast nabytki 27 j.a., 0,50 m.b. wynikały z korekty ewidencji, a 1 j.a. 0,04 m.b. była darem osoby prywatnej. Na ww. wielkości składa się 8 nowych zespołów: 24/1170/0 Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Wierzchowiskach z lat 1922–1938, 24/1171/0 Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Godziszowie z lat 1929–1934, 24/1172/0 Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu z lat 1975–1986, 24/1173/0 Gmina Wojciechowice z lat 1989–1994, 24/1174/0 Gmina Krzeszów z lat [1976] 1990–1994, 24/1175/0 Kuratorium Oświaty w Tarnobrzegu z lat 1990–1999, 24/1176/0 Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Sandomierzu z lat 1990–2014, 24/1177/0 Gmina Osiek z lat 1990–1994. Ogółem nowe zespoły liczą: 1052 j.a., 11,84 m.b.

Ponadto w roku sprawozdawczym przejęto: 5577 j.a., 33,49 m.b. dopływów do 40 zespołów archiwalnych.

Do zasobu trafiły również materiały pozyskane drogą kupna lub darowizny, głównie w ramach realizacji projektu Archiwa Rodzinne Niepodległej,

w liczbie: 141 j.a., 0,69 m.b. Pośród nich na szczególną uwagę zasługują m.in. dwa staropolskie dokumenty ilustrujące dzieje Bodzentyna, pozyskane od Towarzystwa Przyjaciół Bodzentyna.

Z zasobu archiwalnego Centrali Archiwum Państwowego w Kielcach ubyło w roku sprawozdawczym: 11 407 j.a., 65,27 m.b., bowiem w wyniku realizacji decyzji Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dotyczących scalenia zespołów rozbitych kieleckie archiwum przekazało 23 zespoły do Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim i jego Oddziału Zamiejscowego w Tomaszowie Mazowieckim. Do Centrali Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim przekazano 4 zespoły: 21/296/0 Archiwum Skórkowskich z Wielkiej Woli w liczbie 119 j.a., 1,03 m.b., 21/520/0 Akta miasta Przedborza w liczbie 598 j.a., 6,50 m.b., 21/1128/0 Zarząd Miejski w Przedborzu w liczbie: 21 j.a., 0,15 m.b., 21/1339/0 Akta gminy Zajączków w Bukowcu powiatu opoczyńskiego w liczbie 1 j.a., 0,01 m.b., co stanowiło łącznie: 739 j.a., 7,69 m.b. Z kolei do Oddziału w Tomaszowie Mazowieckim przekazano 19 zespołów: 21/328/0 Państwowy Urząd Repatriacyjny – Oddział Powiatowy w Opocznie w liczbie: 6 j.a., 0,04 m.b., 21/514/0 Inspektorat Szkolny w Opocznie w liczbie: 10 j.a., 0,03 m.b., 21/537/0 Akta gminy Ossa z siedzibą w Odrzywole w liczbie: 132 j.a., 1,80 m.b., 21/542/0 Akta Notariusza Antoniego Nałęcz-Kraszkowskiego w Opocznie w liczbie: 2 j.a., 0,20 m.b., 21/546/0 Akta Notariusza Jana Zakrzowskiego w Opocznie w liczbie: 1 j.a., 0,10 m.b., 21/617/0 Opoczyńskie Zakłady Płytek Kamionkowych „Dziewulski-Lange” w Opocznie w liczbie: 181 j.a., 6,40 m.b., 21/628/0 Starostwo Powiatowe Opoczyńskie w liczbie: 323 j.a., 2,30 m.b., 21/630/0 Powiatowa Rada Narodowa w Opocznie w liczbie: 34 j.a., 0,30 m.b., 21/632/0 Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Opocznie w liczbie: 1180 j.a., 8,10 m.b., 21/645/0 Gminna Rada Narodowa Wielka Wola w Paradyżu w liczbie: 228 j.a., 1,20 m.b., 21/646/0 Gminna Rada Narodowa w Klwowie w liczbie: 5 j.a., 0,25 m.b., 21/647/0 Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Opocznie w liczbie: 9 j.a., 0,05 m.b., 21/672/0 Wydział Powiatowy w Opocznie w liczbie: 308 j.a., 3,92 m.b., 21/719/0 Komisje Wyborcze do Sejmu i Rad Narodowych powiatu opoczyńskiego w liczbie: 40 j.a., 0,52 m.b., 21/806/0 Akta miasta Opoczna w liczbie: 8 j.a., 0,09 m.b., 21/1103/0 Zarząd Miejski w Opocznie w liczbie: 13 j.a., 0,10 m.b., 21/1340/0 – Akta gminy Krzczonów powiat opoczyński w liczbie: 1 j.a., 0,01 m.b., 21/1351/0 Akta gminy Drzewica w liczbie: 4 j.a., 0,02 m.b., 21/1492/0 Cech Rzeźniczo-Wędliniarski w Opocznie w liczbie: 1 j.a., 0,01 m.b. – łącznie 3225 j.a., 33,13 m.b.

Kolejnym powodem zmniejszenia zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach w 2019 r. było wykreślenie z ewidencji zespołów użyczonych Instytutowi Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach na podstawie umów zawieranych przez dyrektorów archiwów państwowych. W Archiwum Państwowym

w Kielcach były to dwa zespoły: 21/774/0 Wojskowy Sąd Rejonowy w Kielcach z lat 1946–1955 w liczbie: 2535 j.a., 16,56 m.b. oraz 21/1055/ Wojskowa Prokuratura Rejonowa w Kielcach z lat [1945] 1946–1955 [1959] w liczbie: 770 j.a., 4,45 m.b. Podstawą dokonania ubytków była Ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 992), która weszła w życie z dniem 12 czerwca 2019 r. Na jej mocy użyte w 2003 r. ww. zespoły weszły w skład zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej – Delegatura w Kielcach.

Ponadto w okresie sprawozdawczym dokonano korekty ewidencji zespołów, w wyniku czego odnotowano ubytki dokumentacji niearchiwalnej bądź też uznano je za materiały archiwalne i nabytkiem włączono do zespołu.

2. EWIDENCJA ZASOBU

W okresie sprawozdawczym zarówno w Centrali Archiwum, jak i w Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu kontynuowane były prace nad skontrum i lustracją zasobu. Sprawdzono w ten sposób 147 zespołów archiwalnych liczących łącznie: 53 839 j.a., 367,65 m.b. W Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu wprowadzono 22 029 nowych opisów do systemu ZoSIA, dokonano też modyfikacji 33 916 j. inw., polegających na poprawie błędów, usunięciu podwójnych spacji, poprawie dat skrajnych jednostek itp.

W ramach realizacji programu ewidencjonowania materiałów archiwalnych pozostających bez ewidencji i poza nią w Centrali Archiwum Państwowego w Kielcach zewidencjonowano łącznie 40 914 j.a. W tej liczbie na szczególną uwagę zasługuje robocza ewidencja akt osobowych kandydatów do egzaminu czeladniczego, mistrzowskiego czy wydania kart rzemieślniczych, przynależnych do zespołu 21/415/0 Izba Rzemieślnicza w Kielcach w liczbie: 22 876 j.a., oraz dokumentacja techniczna obiektów stanowiących kompleks Zakładów Starachowickich w Starachowicach, przynależna do zespołu 21/2687 Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych Spółka Akcyjna w Starachowicach w liczbie: 12 138 j.a.

W roku sprawozdawczym w systemie ZoSIA zarejestrowano 365 zdarzeń ewidencyjnych w odniesieniu do zespołów archiwalnych oraz zaktualizowano 235 rekordów w bazie PRADZIAD. Opisy na poziomie jednostki archiwalnej przyjmowanych nabytków są na bieżąco wprowadzane do systemu ZoSIA.

W Centrali Archiwum kontynuowano prace związane z opracowaniem zespołów archiwalnych: Zarząd Wojewódzki Związku Młodzieży Socjalistycznej w Kielcach i jednostki podległe oraz Bank Rolny w Kazimierzy Wielkiej. W Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu w zakresie prac nad opracowaniem

zasobu wyodrębniono 61 j.a. z zespołu Związek Bojowników o Wolność i Demokrację w Opatowie i rozpoczęto prace porządkowe wewnątrz utworzonych od podstaw jednostek. Ponadto zakończono systematyzację zespołu Urząd Wojewódzki w Tarnobrzegu i sporządzono jego inwentarz w systemie ZoSIA w liczbie: 4475 j.a., 46,32 m.b.

Pozostałe prace związane z opracowaniem zasobu zostały zawieszono z uwagi na realizację priorytetowych zadań wyznaczonych przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, dotyczących retrokonwersji pomocy ewidencyjnych oraz ewidencjonowania materiałów archiwalnych pozostających bez ewidencji lub poza ewidencją.

3. ZABEZPIECZANIE ZASOBU

Tak jak w poprzednich latach, także w 2019 r. prowadzono prace nad zabezpieczaniem zasobu w opakowania bezkwasowe, m.in. w teki archiwalne, pudła i obwoluty. Przeprowadzono także prace konserwatorskie zagrożonych archiwaliów, m.in.: sklejanie przedarc, uzupełnianie ubytków, czyszczenie mechaniczne, prostowanie, usuwanie przebarwień (kąpiele wodne), regeneracja struktury papieru, rekonstrukcja bloku księgi, renowacja pieczęci, czyszczenie, dezynfekcja jednostkowa. Monitorowano również warunki przechowywania akt (pomiar temperatury i wilgotności), a także kontrolowano stan zachowania materiałów archiwalnych.

Ponadto w pracowni konserwacji masowej Archiwum Państwowego w Katowicach w okresie sprawozdawczym procesowi odkwaszania poddane zostało 200 j.a. z zespołu archiwalnego Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kielcach z zasobu Centrali Archiwum Państwowego w Kielcach. W komorze fumigacyjnej Archiwum Państwowego w Katowicach odkażono 639 j.a., 7,11 m.b. materiałów archiwalnych z 12 zespołów z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach, m.in. z zespołów: Dozorstwo Hutnicze w Białogonie, Zbiór akt z Rdzowa, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Błogich, Akta hipoteczne dóbr ziemskich powiatu miechowskiego, Czternasty Pułk Jamburski im. M. Aleksandrownej w Pińczowie, Wojewódzki Komitet Stronnictwa Demokratycznego w Kielcach.

W ramach działalności statutowej Archiwum digitalizacji poddano 271 j.a., z których wykonano 30 576 skanów. Zdigitalizowano w ten sposób materiały archiwalne z następujących zespołów: C. i K. Komenda Powiatowa w Końskich z lat 1915–1918, Akta Walchnowskich i Gedefroi z Nizin z lat 1626–1883, Akta Olszowskich i Borkowskich z Jaronowic z lat 1782–1921. Natomiast realizując priorytety Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, dotyczące digitalizacji archi-

waliów związanych z odzyskiwaniem przez Polskę niepodległości, postacią św. Jana Pawła II oraz wojną polsko-bolszewicką, wykonano skany zabezpieczające z następujących zespołów archiwalnych: C. i K. Komenda Powiatowa w Pińczowie z 1915–1918, Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kielcach z lat 1948–1990, Urząd Wojewódzki w Kielcach z lat 1973–2002, Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach z lat 1961–1995, Archiwum Ordynacji Myszkowskich z lat 1404–1944, Urząd Wojewódzki Kielecki I z lat 1919–1931.

W ramach realizacji zadań Strategii digitalizacji zasobu archiwów państwowych na lata 2018–2023, dzięki dofinansowaniu na digitalizację materiałów audiowizualnych otrzymanemu od Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, poprzez usługę zewnętrzną zdigitalizowano 39 j.a., z zespołu Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, pozyskując w rezultacie kopie cyfrowe w liczbie 12 507 minut nagrań dźwiękowych.

Archiwum Państwowe w Kielcach współpracuje nadal ze Świętokrzyskim Towarzystwem Genealogicznym „Świętogen”. W wyniku pracy wolontariuszy Towarzystwa Archiwum pozyskało w okresie sprawozdawczym 385 014 fotografii cyfrowych wykonanych z zespołu Kielecka Dyrekcja Szkolna w Kielcach oraz z dopływów do zespołów akt stanu cywilnego.

W roku 2019 prowadzona była również digitalizacja przez firmę zewnętrzną w ramach umowy z United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie oraz Instytutem Yad Vashem. W rezultacie tej współpracy pozyskano 160 210 skanów.

4. NADZÓR NAD NARASTAJĄCYM ZASOBEM ARCHIWALNYM

W 2019 r. na terenie kompetencji Archiwum Państwowego w Kielcach pod nadzorem archiwalnym znajdowało się 461 archiwów zakładowych, w tym 235 archiwów zakładowych w państwowych jednostkach organizacyjnych oraz 226 archiwów zakładowych w organach i jednostkach organizacyjnych samorządu terytorialnego. W Centrali Archiwum Państwowego w Kielcach nadzór obejmował: 154 państwowe jednostki organizacyjne i 148 samorządowe. Natomiast Oddział Zamiejscowy w Sandomierzu nadzorował 81 państwowych jednostek organizacyjnych i 78 samorządowych.

W roku sprawozdawczym powołano 2 nowe archiwa zakładowe w państwowych jednostkach organizacyjnych: Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Zarząd Zlewni w Kielcach i Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej. Wykreślono z nadzoru archiwalnego 1 jednostkę organizacyjną: Areszt Śledczy w Nisku – materiały archiwalne Aresztu przejęto do zasobu Oddziału Zamiejscowego w Sandomierzu.

Przeprowadzono również ekspertyzy archiwalne pod kątem ustalenia, czy jednostki organizacyjne wytwarzają dokumentację o wartości materiałów archiwalnych, w: Oddziale Świętokrzyskim „Przewozów Regionalnych” Sp. z o.o. w Kielcach (państwowa jednostka organizacyjna), Straży Miejskiej w Kielcach (samorządowa jednostka organizacyjna), Świętokrzyskim Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach (samorządowa jednostka organizacyjna).

W dalszym ciągu prowadzone były także działania w sferze ewidencjonowanego niepaństwowego zasobu archiwalnego. Realizowano wytyczne Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych ujęte w Zarządzeniu Nr 39 NDAP z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie współpracy archiwów państwowych z podmiotami, których materiały archiwalne wchodzą w skład ewidencjonowanego niepaństwowego zasobu archiwalnego, tj. zaktualizowano wykaz 94 podmiotów, z którymi wskazane jest kontynuowanie lub nawiązanie współpracy, a także wystąpiono – ponownie – do wszystkich podmiotów z ofertą współpracy i propozycją zgłoszenia zagadnień do omówienia w przyszłości na warsztatach archiwalnych organizowanych w kolejnych latach. Przeprowadzono dla 14 podmiotów niepaństwowych warsztaty archiwalne i spotkania konsultacyjno-instruktażowe w kwestiach: zarządzania dokumentacją wytwarzaną i narastającą, zarówno spraw w toku, jak i zakończonych; wydzielania z niej materiałów archiwalnych i brakowania dokumentacji; opracowania i ewidencjonowania materiałów archiwalnych, stanowiących zasób historyczny; zabezpieczania dokumentacji, w tym konserwacji i profilaktyki konserwatorskiej materiałów archiwalnych; digitalizacji materiałów archiwalnych, stanowiących zasób historyczny.

Ponadto w ramach współpracy Archiwum Państwowego w Kielcach z podmiotami niepaństwowymi zaopiniowano 3 przepisy kancelaryjne i archiwalne dla Spółdzielni Mieszkaniowej „Hutnik” w Ostrowcu Świętokrzyskim – instrukcja kancelaryjna, jednolity rzeczowy wykaz akt, instrukcja archiwalna. Zaopiniowano również brakowanie dokumentacji niearchiwalnej: Świętokrzyskiego Stowarzyszenia „Wspólnie Pomagamy” w Kielcach z lat 2003–2017; Obszaru Przemysłowego Zakładów Ostrowieckich w Ostrowcu Świętokrzyskim z lat 1962–2005, przechowywanej przez Urząd Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim; Towarzystwa Wspierania Rozwoju Powiatu „Wszechnica Konecka” w Końskich z lat 2001–2014 oraz Spółdzielni Mieszkaniowej „Hutnik” w Ostrowcu Świętokrzyskim z lat 1987–2013.

Ponadto opracowano projekt opinii dla Lokalnego Centrum Edukacji „OMEGA” Łoboda-Tamborowska Sp. z o.o. w Kielcach dotyczącej postępowania z dokumentacją Prywatnego Gimnazjum „Omega” w Miechowie i jej oceny w związku z ustaniem działalności podmiotu niepaństwowego. Przeprowadzono również ekspertyzę archiwalną dokumentacji zlikwidowanej Spółdzielni Usług Rolniczych w Radlinie z lat 1980–2003 pod kątem jej wartościowania.

W 2019 r. wykonano 120 kontroli przestrzegania przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, w tym kontrole podmiotów przechowujących materiały archiwalne byłych jednostek państwowych tj.: Dolina Nidy Spółka z o.o. w Leszczach, Sędziszowska Fabryka Kotłów „Sefako” w Sędziszowie, PGE Dystrybucja S.A. Oddział z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej, PGE Obrót S.A. Oddział z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej. Uzgodniono 210 przepisów kancelaryjnych i archiwalnych, w tym: 15 przepisów dla państwowych jednostek organizacyjnych (4 instrukcje kancelaryjne, 4 wykazy akt, 3 instrukcje archiwalne, 1 zmiana instrukcji kancelaryjnej, 2 zmiany wykazu akt, 1 zmiana instrukcji archiwalnej) i 195 przepisów dla samorządowych jednostek organizacyjnych (55 instrukcji kancelaryjnych, 57 wykazów akt, 52 instrukcje archiwalne, 31 zmian do wykazów akt).

W roku sprawozdawczym rozpatrzono łącznie 519 wniosków na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej i wydano 452 zgody na brakowanie, zwalniając na makulaturę lub zniszczenie ok. 10 705,13 m.b. i 36,6 GB akt. W tej liczbie wydano 122 zgody dla państwowych jednostek organizacyjnych na wybrakowanie 5242,59 m.b. i 6,49 GB dokumentacji niearchiwalnej i 330 zgód dla samorządowych jednostek organizacyjnych na wybrakowanie 5462,54 m.b. i 30,11 GB dokumentacji niearchiwalnej. W tej liczbie 51 zgód wydano z wyłączeniami i zastrzeżeniami.

W 2019 r. przeprowadzono 18 źródłowych ekspertyz archiwalnych do wniosków o wydanie zgody na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej, nadesłanych z państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych, wśród nich wnioski, w których wykazano również dokumentację kategorii BE. Ekspertyzy przeprowadzono w: Urzędzie Miejskim w Skarżysku-Kamiennej, Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach (3 ekspertyzy), Izbie Administracji Skarbowej w Kielcach, Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Kielcach, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Kielcach, Urzędzie Gminy w Bodzechowie, Urzędzie Miejskim w Jędrzejowie, Urzędzie Miasta Kielce (2 ekspertyzy), Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim, Archiwum Państwowym w Kielcach, Urzędzie Miasta i Gminy w Skalbmierzu, Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Kielcach, Starostwie Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim, Urzędzie Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz w Wojewódzkim Inspektoracie Inspekcji Handlowej w Kielcach.

W zakresie zmiany kwalifikacji archiwalnej dokumentacji przeprowadzono 6 ekspertyz w odniesieniu do dokumentacji kat. „BE” i akt kategorii „A”, tj. w: Urzędzie Miasta Kielce, Urzędzie Miejskim w Starachowicach, Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego S.A. w Kielcach w likwidacji, Polskiej Spółce Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach, Wojewódzkim

Inspektoracie Ochrony Środowiska, Świętokrzyskim Zarządzie Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Kielcach.

Uwzględniając wykładnię art. 13 ustawy archiwalnej, zaopiniowano 12 wniosków odnośnie brakowania dokumentacji niearchiwalnej podmiotów niepaństwowych, dotyczących 146,70 m.b. dokumentacji.

Ponadto przygotowano 36 opinii do wniosków na brakowanie dokumentacji dla Archiwum Akt Nowych w Warszawie: Urząd Komunikacji Elektronicznej Delegatura w Kielcach, Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Kielcach, Poczta Polska S.A. Centrum Obsługi Finansowej Wydział Archiwum Poczty Polskiej S.A., Polskie Koleje Państwowe S.A. Biuro Spraw Pracowniczych Zamiejscowy Wydział Dokumentacji w Sosnowcu, PKP CARGO S.A., PFRON Oddział w Kielcach; dla Archiwum Państwowego w Rzeszowie: Urząd Skarbowy w Stalowej Woli, Urząd Skarbowy w Tarnobrzegu; dla Archiwum Państwowego w Lublinie: Urząd Skarbowy w Janowie Lubelskim; dla Archiwum Narodowego w Krakowie: Urząd Skarbowy w Miechowie.

5. UDOSTĘPNIANIE I INFORMACJA ARCHIWALNA

W Czytelniach Akt Archiwum Państwowego w Kielcach w 2019 r. były 2492 wizyty, zarejestrowano 1085 użytkowników. Łącznie z zasobu archiwalnego udostępniono klientom zewnętrznym 25 224 j.a. Dodatkowo do celów służbowych wykorzystano 11 418 j.a. Udostępniono także 37 szpul mikrofilmów w czytelni akt, a dla celów służbowych innych urzędów wypożyczono 8 j.a. Zainteresowanym udostępniono także 57 woluminów z biblioteki Archiwum. W liczbie tej w Czytelni Akt w Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu przyjęto 241 użytkowników, którym podczas 524 odwiedzin udostępniono 3384 j.a. Najwięcej jednostek archiwalnych udostępniono w Czytelniach Akt dla celów genealogicznych – 13 265 j.a., naukowych – 6822 j.a. Z kolei dla celów własnościowych wykorzystano 2103 j.a., publicystycznych – 1073 j.a. Dla innych celów o jednostkowym charakterze, w tym urzędowych, wykorzystano 1961 j.a. Do celów służbowych Archiwum (przede wszystkim kwerend) wykorzystano 11 418 j.a.

Najczęstszym powodem wizyt w Archiwum były: poszukiwania genealogiczne – 336 osób, sprawy własnościowe – 315 osób oraz badania naukowe – 234 osoby. Dla celów związanych z prowadzeniem spraw urzędowych oraz innych, o jednostkowym charakterze, danych poszukiwało 138 osób, publicystyczne wykorzystanie zasobu zadeklarowały 42 osoby, a cel socjalny – 1 osoba. Ponadto zarejestrowano 19 osób – pracowników Archiwum korzystających z zasobu do celów służbowych, głównie prowadzenia kwerend.

W 2019 r. łączna liczba kwerend wykonywanych przez Archiwum Państwowe w Kielcach wyniosła 2569 spraw, w tym 2010 kwerend było zrealizowanych w Centrali oraz 559 w Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu. Najwięcej wykonano kwerend genealogicznych – 1109, dla celów urzędowych i innych (m.in. potwierdzenia obywatelstwa) – 968, własnościowych – 233 oraz socjalnych – 222 i naukowych – 37, natomiast wśród zleceniodawców przeważały osoby prywatne z kraju. Do realizacji kwerend wykorzystywano w głównej mierze akta stanu cywilnego, akta urzędów zawierające dane dotyczące własności, akta urzędów, sądów, instytucji, zakładów pracy i spółek do celów socjalnych (w tym akta osobowe i płacowe), akta urzędów posiadających dane w kwestiach potwierdzenia obywatelstwa, osiedlenia, wysiedlenia, repatriacji czy też pozostawienia mienia poza granicami RP i wynikających z tego rekompensat oraz akta urzędów dziewiętnastowiecznej i dwudziestowiecznej administracji państwowej i samorządowej.

Archiwum Państwowe w Kielcach wykonywało również kwerendy tematyczne o charakterze naukowym, o charakterze przekrojowym, których rezultatem były m.in. wystawy i publikacje (zarówno tradycyjne, jak i online) powstające na polecenie Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, prowadzone we współpracy z innymi archiwami państwowymi czy na prośbę różnych instytucji. Wśród realizowanych przez Archiwum kwerend tematycznych za najistotniejsze można uznać: kwerendę poszukującą materiałów archiwalnych dotyczących Powstań Śląskich, kwerendę dotyczącą źródeł archiwalnych na temat żałoby narodowej w 10 rocznicę katastrofy w Smoleńsku, kwerendę pod kątem rocznicy powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, kwerendę dotyczącą wojny polsko-bolszewickiej oraz kwerendę Archiwum Państwowego w Kielcach w zakresie wyszukania listów/korespondencji z obozów okresu II wojny światowej. Efektem tej ostatniej będzie publikacja stanowiąca kolejny tom Serii Świętokrzyskiej. Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy. Ponadto zrealizowano kwerendy dotyczące kajakarstwa dla Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Drohiczyńcu czy też materiałów archiwalnych dotyczących Huty „Ludwików” w Kielcach w setną rocznicę jej powstania dla Muzeum Historii Kielc.

Archiwum Państwowe prowadziło również, podobnie jak w latach ubiegłych, wypożyczenia międzyarchiwalne. W 2019 r. wypożyczono na zewnątrz 37 rolek mikrofilmów. Z archiwów państwowych do Czytelni Akt Archiwum Państwowego w Kielcach sprowadzono dla celów genealogicznych i naukowych 73 rolki mikrofilmów. W zakresie wypożyczeń mikrofilmów współpracowano z archiwami: Archiwum Głównym Akt Dawnych, Archiwum Narodowym w Krakowie oraz Archiwami Państwowymi w Warszawie, w Gdańsku, w Łodzi,

w Przemysłu, w Radomiu i w Toruniu. Wypożyczono również 8 j.a. dla celów służbowych: Sądu Okręgowego w Kielcach, Sądu Okręgowego w Tarnowie, Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie, a także Sądów Rejonowych w Kielcach, Jędrzejowie, Skarżysku-Kamiennej i Starachowicach.

6. POPULARYZACJA ARCHIWUM I JEGO ZASOBU

Archiwum Państwowe w Kielcach kontynuowało współpracę z instytucjami naukowymi i kulturalnymi z regionu i kraju, jak również z wieloma szkołami wszystkich szczebli. Wzorem lat poprzednich popularyzację zasobu archiwalnego tworzyły m.in.: wystawy, konferencje, sesje, lekcje archiwalne, wydawnictwa i imprezy plenerowe propagujące rolę Archiwum w społeczeństwie oraz jego misję archiwalną.

Wystawy stacjonarne

Archiwum Państwowe w Kielcach w 2019 r. było partnerem Obchodów Dni Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, które w dniach 21–24 marca tego roku organizowało Miasto Kielce. Dni Przyjaźni Polsko-Węgierskiej to cyklicznie odbywające się, coroczne wydarzenie w relacjach obu narodów. Archiwum Państwowe w Kielcach we współpracy z Węgierskim Instytutem Kultury w Warszawie przygotowało wystawę pod tytułem „Nad Wisłą i Dunajem. Z dziejów przyjaźni polsko-węgierskiej w XX wieku”. Zaprezentowano na niej materiały archiwalne z zasobu polskich i węgierskich archiwów państwowych, innych instytucji naukowych i kulturalnych oraz pozyskane od osób prywatnych. Wernisaż wystawy miał miejsce w foyer Dużej Sceny Kieleckiego Teatru Tańca w dniu 22 marca 2019 r., z udziałem m.in. przedstawicieli parlamentów Polski i Węgier z wicemarszałkiem Sejmu prof. Ryszardem Terleckim, Prezydenta Kielc Bogdana Wenty, Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dr. Pawła Pietrzyka. Wystawę odsłoniли: Minister Piotr Naimski, Przewodniczący Węgiersko-Polskiej Grupy Przyjaźni Parlamentarnej, i Pani Poseł Mónika Dunai, Wiceprzewodnicząca Węgiersko-Polskiej Grupy Przyjaźni Parlamentarnej, wraz z dr. Pawłem Pietrzykiem i Jánoszem Tischlerem, dyrektorem Węgierskiego Instytutu Kultury.

W ramach projektu „Spotkania ze źródłem archiwalnym” przygotowano następujące wystawy: „Wychowanie fizyczne dwudziestolecia międzywojennego w źródłach archiwalnych z Archiwum Państwowego w Kielcach” oraz „Ślady dziewiętnastowiecznego tkactwa w źródłach przechowywanych przez Archiwum Państwowe w Kielcach”. Prezentowane były archiwalia z zasobu kieleckiego Archiwum, w tym również wystawa: „Kolekcyjerska piłka nożna”.

Ponadto w ramach Międzynarodowego Dnia Archiwów Archiwum Państwowe w Kielcach w dniu 8 czerwca 2019 r. zorganizowało Dzień Otwarty, który w tym roku odbywał się w archiwach państwowych pod hasłem „Nie szukaj – znajdź w archiwach”. Z tej okazji przygotowana została inauguracja nowej odsłony serwisu internetowego szukajwarchiwach.gov.pl. Prezentacja serwisu miała miejsce w siedzibie Archiwum Państwowego w Kielcach o godzinie 12.00. Przybyłym gościom zaprezentowano w oryginale najcenniejsze i najciekawsze archiwalia, zgromadzone na wystawie pt. „Skarby Archiwum Państwowego w Kielcach”. Wśród nich znalazły się m.in.: testament Henryka Sienkiewicza, list Marii Konopnickiej czy dokument króla Kazimierza Wielkiego, ale także prezentowany po raz pierwszy publicznie dziennik z okresu I wojny światowej napisany w 1916 r. przez Antoniego Hłaskę, stryjecznego dziadka pisarza Marka Hłaski.

Z kolei na wystawach: „Od karty inwentarzowej do szukajwarchiwach.pl” oraz „Historia Archiwum Państwowego w Kielcach w pigułce” przedstawiono pracę archiwistów i użytkowników zasobu archiwalnego oraz zmiany, jakie w niej zachodziły w okresie ubiegłego i obecnego stulecia.

W Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu zorganizowana została wystawa „Skarby sandomierskiego Oddziału Archiwum Państwowego”, a ponadto przygotowano prezentację multimedialną przybliżającą temat wystawy.

W roku sprawozdawczym Archiwum wypożyczało dwukrotnie wystawę archiwalną „W służbie Rzeczypospolitej. Pułkownik Józef Hartman 1898–1979”, która została przygotowana przez kieleckie archiwum pod koniec 2018 r. Wystawa ta była prezentowana przez Wojskowe Biuro Historyczne im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego w Warszawie oraz przez Zakład Karny w Pińczowie.

Ponadto w siedzibie Archiwum Państwowego w Kielcach zaprezentowane zostały wystawy i ekspozycje instytucji współpracujących z archiwum: „Dwór straszny, dwór piękny, dwór narodowy”, „Kolekcjonerska piłka nożna”, „Nie tracąc wątku – tkactwo bodzentyńskie w zbiorach Muzeum Wsi Kieleckiej” (przygotowane przez Muzeum Wsi Kieleckiej), „Sport w Kielcach do 1990 roku” przygotowana przez Muzeum Historii Kielc, „Obraz ziemiaństwa polskiego w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach”, „Z piłką przez lata...” oraz „Ukraina – dawniej i dziś” przygotowane przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Kielcach.

Wystawy online

Archiwum Państwowe w Kielcach przygotowało również wystawy internetowe: „W stulecie dekretu *O organizacji archiwów państwowych i opiece nad archiwaljami*” oraz „2. Pułk Artylerii Lekkiej Legionów – w setną rocznicę powstania”. W 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej na stronie internetowej

Archiwum Państwowego w Kielcach zaprezentowane zostały archiwalia związane z tym wydarzeniem. Ekspozycja ta nosiła tytuł: „1 września 1939 roku – nie zapomnimy...”. W ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa na wystawie wirtualnej pt. „Pod znakiem krosien, chusty i nożyc” zaprezentowano kopie cyfrowe dokumentów dotyczących funkcjonowania cechów tkaczy, sukienników, krawców itp. z XIX i XX wieku.

Kopie materiałów archiwalnych prezentowane były na stronie Archiwum oraz w serwisie społecznościowym Facebook.

Przedsięwzięcia popularyzacyjne, edukacyjne, wydawnicze i projekty badawcze

W okresie sprawozdawczym jednym z przedsięwzięć organizowanych dla szerokich kręgów społeczeństwa kieleckiego było coroczne „Święto Kielc”. Archiwum Państwowe w Kielcach uczestniczyło w tym przedsięwzięciu, zapraszając do stoiska informacyjnego usytuowanego w Parku Miejskim, gdzie archiwiści udzielali zainteresowanym informacji na temat zasobu oraz różnych form działalności Archiwum.

Archiwum wzięło również udział w Europejskich Dniach Dziedzictwa, które w roku bieżącym obchodzone były pod hasłem „Polski splot”. W ramach tego przedsięwzięcia Archiwum Państwowe w Kielcach na swej stronie internetowej zaprezentowało wybór materiałów archiwalnych dotyczących cechów rzemieślniczych sukienników, płócienników, tkaczy i krawców itp., których warsztaty funkcjonowały w tutejszym regionie. Ekspozycja ta została zatytułowana: „Pod znakiem krosien, chusty i nożyc”.

W tematykę Europejskich Dni Dziedzictwa wpisało się również wspomniane wrześnie „Spotkanie ze źródłem archiwalnym” zatytułowane: „Kultura ludowa Bodzentyna w źródle archiwalnym”, którego organizatorami, poza Archiwum Państwowym w Kielcach i Instytutem Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, były również Miejsko-Gminne Centrum Kultury i Turystyki w Bodzentynie oraz Muzeum Wsi Kieleckiej. Spotkanie to było objęte patronatem honorowym Starosty Kieleckiego oraz patronatem medialnym Platformy Informacji Kulturalnej województwa świętokrzyskiego z Wojewódzkiego Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach. W ramach tego przedsięwzięcia odbyły się wystąpienia o tematyce związanej z różnorodnymi przejawami kultury ludowej regionu, w tym z działalnością Spółdzielni Przemysłu Ludowego i Artystycznego „Tkactwo Świętokrzyskie” w Bodzentynie z lat 1950–1993, w której warsztatach powstawały charakterystyczne dla regionu wyroby, takie jak zapaski, kilimy, obrusy i bieźniki obecne w wielu domach Ziemi Kieleckiej, jak

i całego kraju. Podczas spotkania miał również miejsce występ zespołu ludowego „Wilkowianie”, działającego przy Stowarzyszeniu „Wilków – Nasz Dom”.

W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa przedstawiciele Archiwum Państwowego w Kielcach wzięli również udział w organizowanym przez Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach przedsięwzięciu zatytułowanym: „Od Praszowian do Polaków”, podczas którego zaprezentowano działalność Archiwum, a szczególnym zainteresowaniem zgromadzonej tam młodzieży cieszyły się warsztaty poświęcone umiejętności odczytywania rękopiśmiennych dokumentów z XIX wieku.

W obchody Europejskich Dni Dziedzictwa wpisało się również przygotowanie warsztatów archiwalnych w ramach projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległej”. W dniu 11 września 2019 r. zorganizowane zostały warsztaty archiwalne, przybliżające uczestnikom zagadnienia związane z oceną wartości dokumentów rodzinnych i prywatnych, tworzeniem i porządkowaniem archiwów rodzinnych oraz ich przechowywaniem i zabezpieczaniem w warunkach domowych. Uczestnicy warsztatów, którzy przynieśli na warsztaty swoje prywatne dokumenty, mogli nauczyć się podejmowania prostych dostępnych czynności związanych z profilaktyką, konserwacją, ale i ich zabezpieczaniem zgodnie ze wskazówkami konserwatorów archiwalnych.

„Dzień Archiwisty” 30 września 2019 r. w Archiwum Państwowym w Kielcach zaowocował spotkaniem z Darczyńcami oraz warsztatami archiwalnymi pt. „Zostań rodzinnym archiwistą” z zakresu tworzenia i zabezpieczania archiwów domowych. Wszyscy Darczyńcy, którzy przekazali do zasobu Archiwum swoje rodzinne zbiory, zostali uhonorowani pamiątkowymi dyplomami. Podczas tego spotkania prof. Adam Massalski, ambasador projektu w Archiwum Państwowym w Kielcach, wygłosił wykład pt. *Archiwa domowe jako źródło badań historycznych*. Warsztaty dotyczyły tematyki badań genealogicznych w archiwach kościelnych na przykładzie Archiwum Diecezjalnego w Kielcach. Poprowadzili je ks. dr Tomasz Gocel, dyrektor Archiwum Diecezjalnego w Kielcach, oraz Barbara Warot – genealog. Natomiast pracownicy Archiwum Państwowego w Kielcach w trakcie warsztatów przeprowadzili szkolenie w zakresie tworzenia i porządkowania archiwów domowych, oceny wartości pamiątek rodzinnych, przechowywania i zabezpieczania zbiorów w warunkach domowych. Spotkaniu i warsztatom towarzyszyła wystawa archiwaliów pozyskanych dotychczas z archiwów rodzinnych. Uczestnicy spotkania mieli również możliwość zapoznania się ze stronami internetowymi: archiwarodzinne.gov.pl oraz szukajwarchiwach.gov.pl.

Wszystkim projektom towarzyszyły działania promocyjne we współpracy z lokalnymi mediami. Informacje prasowe, audycje radiowe oraz zapowiedzi telewizyjne ukazały się w: „Echo Dnia”, Radio eM, Radio ESKA Kielce, Polskie Radio Kielce, TVP3 Kielce.

Popularyzacja Archiwum i jego zasobu znalazła również swoje odzwierciedlenie w udziale pracowników Archiwum w konferencjach naukowych i popularnonaukowych organizowanych przez różne instytucje w regionie i w Polsce.

Podczas konferencji naukowej z okazji 100. rocznicy powstania kieleckiej delegatury Najwyżej Izby Kontroli, zorganizowanej w dniu 27 marca 2019 r., Iwona Pogorzelska wygłosiła referat pt. *Historia Delegatury NIK w Kielcach w okresie międzywojennym*.

Na konferencji naukowej z cyklu „Wrocławskie spotkania z historią gospodarczą” pt. „Edukacja a gospodarka i społeczeństwo na ziemiach polskich w ujęciu historycznym”, która odbyła się w dniach 17–19 maja 2019 r. we Wrocławiu, referat zatytułowany *Wpływ Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych na rozwój edukacji w Starachowicach-Wierzbniku w okresie międzywojennym* wygłosiła Wiesława Rutkowska.

Dnia 4 czerwca 2019 r. Wiesława Rutkowska wygłosiła również referat pt. *Anna Walentynowicz – życie i działalność dla członków Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Starachowicach*.

W dniu 7 września 2019 r. podczas ogólnopolskiej interdyscyplinarnej konferencji naukowej pt. „Takie same dla wszystkich? – znaczenie przedmiotów w postrzeganiu i kształtowaniu tożsamości narodowej i lokalnej”, zorganizowanej przez Stowarzyszenie „Grupa Inicjatywna Pod Prąd” z siedzibą w Suchedniowie, wystąpiła Iwona Pogorzelska, która wygłosiła referat pt. *Afisz, plakat, druk ulotny – wizualizacja wydarzeń historycznych – w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i Oddziału w Sandomierzu*.

Z kolei w Centrum Edukacyjnym Delegatury IPN w Kielcach „Przystanek Historia”, 24 października 2019 r. podczas konferencji „Życiorysy niepokornych – Stefan Artwiński (1863–1939)”, Wiesława Rutkowska wygłosiła referat pt. *Stefan Artwiński i jego rodzina w świetle źródeł archiwalnych w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.

W Muzeum Przyrody i Techniki „Ekomuzeum” im. Jana Pazdura w Starachowicach, w dniu 8 listopada 2019 r. podczas konferencji „Górnictwo i hutnictwo Staropolskiego Okręgu Przemysłowego w okresie przemian (1870–1914)”, Wiesława Rutkowska wystąpiła z referatem pt.: *Starachowickie Wielkie Piece w XIX i XX wieku w świetle źródeł archiwalnych zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach*.

W ramach porozumienia o współpracy pomiędzy Archiwum Państwowym w Kielcach oraz Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach kontynuowany był cykl „Spotkań ze źródłem archiwalnym”. W 2019 r. odbyło się 6 konferencji, w trakcie których wyniki swoich badań prezentowali m.in. pracownicy naukowcy Instytutu Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersy-

tetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Korczaka w Warszawie, Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Opolu, Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie, Oddział Muzeum Wsi Kieleckiej, Muzeum Wsi Kieleckiej, Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego „Świętokrzyski Sztetl” w Chmielniku, Muzeum Historii Kielc, Miejsko-Gminnego Centrum Kultury i Turystyki w Bodzentynie, Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Starachowicach, Staszowskiego Towarzystwa Kulturalnego, Towarzystwa Przyjaciół Wodzisławia oraz Fundacji „Plac Wolności”. Wśród prelegentów występowali także pracownicy Archiwum Państwowego w Kielcach, przybliżając przybyłym na spotkania materiały źródłowe w przechowywanym zasobie archiwum kieleckiego dotyczące podejmowanej tematyki.

Tematy prezentowane podczas „Spotkań ze źródłem archiwalnym” to:

- 30 stycznia 2019 r. – „Ziemianie w źródle archiwalnym”: dr hab. prof. UJK Mariusz Nowak (Instytut Historii UJK): *Koncepcje ugody politycznej z Rosją polskich elit w dobie niewoli narodowej*, dr hab. prof. UJK Jerzy Gapys (Instytut Historii UJK): *Współpraca czy strategia przystosowawcza? Postawy ziemiaństwa wobec polityki okupanta niemieckiego 1939–1945*, Łukasz Wołczyk (Muzeum Wsi kieleckiej): *Dwór? Stacja pocztowa? A może większy dom? Problemy interpretacyjne w źródłach dotyczących tzw. dworku z Suchedniowa*.
- 27 marca 2019 r. – „Armia Polska w ZSRR w źródle archiwalnym”: prof. dr hab. Józef Smoliński (Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach): *Źródła archiwalne o Polakach i Armii Polskiej w ZSRR*, Bartosz Janczak (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych): *Armia Polska na Wschodzie w źródłach archiwalnych i zbiorach prywatnych*, Monika Sikora (doktorantka, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach): *Leon Bukojemski – oficer Armii Andersa i Armii Berlinga*, Łukasz Guldon (Archiwum Państwowe w Kielcach): *Armia Polska w ZSRR – materiały archiwalne w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
- 29 maja 2019 r. – „Piłka nożna w źródle archiwalnym”: dr hab. prof. UJD Eligiusz Małolepszy i doktorant Krzysztof Kościański (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie): *Piłka nożna w Polsce w okresie międzywojennym*, Monika Witek (Fundacja Plac Wolności): *Ostatni taki mecz – sportowa działalność ppłk. Jana Cudka w przedwojennych Kielcach*, Krzysztof Myśliński (Muzeum Historii Kielc): *Obiekty sportowe w Kielcach w XX wieku*, Rafał Rębosz (Archiwum Państwowe w Kielcach): *Piłka nożna w świetle materiałów archiwalnych przechowywanych w Archiwum Państwowym w Kielcach*.
- 11 września 2019 r. – „Kultura ludowa Bodzentyna w źródle archiwalnym”: Marcin Sikorski (dyrektor Miejsko-Gminnego Centrum Kultury

i Turystyki w Bodzentynie): *Historia zespołów folklorystycznych w gminie Bodzentyn*, dr Krzysztof Karbownik (Muzeum Wsi Kieleckiej): *Zagroda Czernikiewiczów w Bodzentynie*, dr Justyna Staszewska (Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie Oddział Muzeum Wsi Kieleckiej): *Tradycje tkackie w Bodzentynie*, Tomasz Świątkowski (doktorant, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach): *Zwyczaje i obyczaje ludowe we wspomnieniach mieszkańców Bodzentyna*.

- 27 listopada 2019 r. – „Ukraina i Ukraińcy w źródle archiwalnym”: prof. dr hab. Adam Massalski (Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. J. Korczaka w Warszawie): *Szkoły średnie Komisji Edukacji Narodowej w Wydziale Ukraińskim 1773–1795*, Agnieszka Zięba-Dąbrowska (doktorantka Instytutu Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach): *Działalność profesorów historii literatury polskiej w Lwowskim Towarzystwie Literackim im. Adama Mickiewicza w latach 1901–1936*, Agnieszka Szczerba (Archiwum Państwowe w Kielcach): *Współpraca Kielce–Winnica w świetle źródeł Archiwum Państwowego w Kielcach*.

W dniu 3 lipca 2019 r., w ramach cyklu „Spotkania ze źródłem archiwalnym”, w siedzibie Archiwum Państwowego w Kielcach odbyła się VI edycja konferencji popularnonaukowej pt. „Społeczność żydowska w Małopolsce”. Organizatorami przedsięwzięcia były: Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Archiwum Państwowe w Kielcach. W powyższej konferencji udział wzięli: dr hab. Anita Młynarczyk-Tomczyk (Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach), Adam Jurek (V Liceum Ogólnokształcące im. ks. Piotra Ściegiennego w Kielcach): *Projekt edukacyjny pasjonaci wiedzy. Moduł zajęć z historii: „Mniejszości narodowe – goście czy obywatele”? – założenia i realizacja w wybranych aspektach*, Tomasz Świątkowski (doktorant, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, SKN „Judaica”): *Ogólnopolski konkurs tematyczny Nasi sąsiedzi – Żydzi, VI edycja*, Agnieszka Dziarmaga (OEM „Świętokrzyski Sztetl w Chmielniku” (doktorantka Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego): *Świat ocalony. Literacki portret Sztetla*, Damian Kozłowski (student, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, SKN „Judaica”): *Relacje polsko-żydowskie w miasteczkach Kielecczyzny w latach 1918–1939*, Ewa Kołomańska (Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Mnichowie Oddział Muzeum Wsi Kieleckiej): *Rola zgromadzeń zakonnych na Kielecczyźnie w ratowaniu Żydów w czasie II wojny światowej*, dr Lech Frączek (Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie): *Od kołyski aż po grób. Wybrane zagadnienia demograficzne w historii Żydów lełowskich*, dr Dariusz Kubalski (Staszowskie Towarzystwo Kulturalne): *Cmentarze żydowskie w Staszowie*, dr Justyna Staszewska (Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Mnichowie Oddział Muzeum Wsi Kieleckiej): *Stosunek okupantów do własności Polaków i Żydów podczas*

I wojny światowej na przykładzie Pińczowa, Michał Kazimierz Nowak (Towarzystwo Przyjaciół Wodzisławia): *Między manipulacją, strachem a chciwością. Losy mienia żydowskiego w latach 1939–1989 na przykładzie Wodzisławia*, Agnieszka Malinowska (Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Starachowicach): *Mienie żydowskie w Starachowicach-Wierzbniku po 1945 r.*

Ponadto w roku sprawozdawczym 2019 ukazał się VIII tom „Świętokrzyskich Studiów Archiwalno-Historycznych”, czasopisma naukowego wydawanego we współpracy z Kieleckim Towarzystwem Naukowym. W Radzie Naukowej wydawnictwa zasiadali: prof. dr hab. Adam Massalski, prof. dr hab. Waldemar Kowalski, prof. Yuriy Legun, dr hab. Jerzy Gapys, ks. dr Andrzej Kwaśniewski, dr Marek Ďurčanský.

We wspomnianym tomie rocznika ukazały się m.in. artykuły pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach:

- Wiesława Rutkowska, *Działalność Archiwum Państwowego w Kielcach w 2018 roku*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”, t. 8, 2019, s. 285–300.
- Łukasz Guldon, Edyta Majcher-Ociesa, *Sprawozdanie z sesji pt. „Odzyskanie Niepodległości w źródle archiwalnym. Od chaosu po stabilizację w służbach mundurowych” w ramach „Spotkań ze źródłem archiwalnym”, Kielce, 28 listopada 2018 roku*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”, t. 8, 2019, s. 323–328.
- Aleksander Kondrat, *Udział przedstawicieli obozu narodowego z powiatu sandomierskiego w wyborach parlamentarnych 1919–1938*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”, t. 8, 2019, s. 63–93.

Pozostałe publikacje wydane w 2019 r. przez pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach lub z ich udziałem to:

- Iwona Pogorzelska, Grzegorz Walendzik, *Sto lat Najwyższej Izby Kontroli – historia kieleckiej Delegatury NIK*, Warszawa 2019.
- Iwona Pogorzelska, Grzegorz Walendzik, *Historia delegatur zaczęła się w Kielcach*, Kontrola Państwowa nr 1/2019, Warszawa 2019, s. 113–139.
- Iwona Pogorzelska, *Akta organizacji społecznych przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i ich znaczenie dla historii regionu (wybrane przykłady)*, w: *Archiwa bez granic. Pamiętnik VII Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich. Kielce 20–21.09.2017 r.*, red. Waldemar Chorążyczewski i Krzysztof Strykowski, Warszawa 2019, s. 473–496.
- Wiesława Rutkowska, *Archiwum Państwowe w Kielcach w służbie nauki i edukacji historycznej. Wybrane przykłady z lat 2007–2017*, w: *Archiwa bez granic. Pamiętnik VII Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich. Kielce 20–21.09.2017 r.*, red. Waldemar Chorążyczewski i Krzysztof Strykowski, Warszawa 2019, s. 567–580.

- Piotr Sławiński, Tomasz Kowal, *Ochotnicza Straż Pożarna w Sulisławicach 1919–2019*, Sulisławice 2019.
- Piotr Sławiński, *Stefan Żarski 1882–1944*, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział im. Aleksandra Patkowskiego w Sandomierzu, Sandomierz 2019.
- Izabela Krasieńska, Piotr Sławiński, „*Polka z przekonań i języka*”. *Aleksandra z Pogodinów Pietrowa (1815–1883) filantropka, patriotka, wydawczyni i redaktorka „Czytelnicy Niedzielnej” oraz konspiracyjnej „Strażnicy”, „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”* 2019, z. 2, s. 43–64.

Archiwum Państwowe w Kielcach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach, Muzeum Narodowe w Kielcach, Instytut Historii UJK w Kielcach, Biblioteka Uniwersytecka UJK, Archiwum Diecezjalne w Kielcach, Muzeum Historii Kielc oraz prof. dr hab. Adam Massalski kontynuują współpracę przy wydawaniu serii wydawniczej pod nazwą: „Seria świętokrzyska. Dzienniki, wspomnienia, pamiętniki, listy”. W okresie sprawozdawczym ukazały się kolejne tomy serii:

- *Wielka Wojna nad Nidą. Kronika parafii Imielno (1912–1917)*, wstęp i oprac. Jerzy Gapys, ks. Tomasz Gocel, Kielce 2018.
- *Dziennik „Staszka”. Zapiski st. strz. z cenz. Stanisława Wolffa, żołnierza Zgrupowań Partyzanckich AK Ponury (15 czerwca – 11 października 1943 r.)*, wstęp i oprac. Marek Jedynak, Kielce–Warszawa 2019.
- Archiwum Państwowe w Kielcach jest koordynatorem kolejnego tomu, poświęconego korespondencji z niemieckich obozów z czasów II wojny światowej.

Archiwum Państwowe w Kielcach nadal realizuje projekt badawczy „Historia Solidarności Region Ziemia Sandomierska w latach 1980–1990” – realizowany wspólnie z Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Sandomierska i rzeszowskim Oddziałem IPN. Porozumienie o współpracy podpisano w dniu 31 sierpnia 2008 r. w Stalowej Woli.

Archiwum Państwowe w Kielcach uczestniczyło także w w roku sprawozdawczym w pracach związanych z projektem Kancelarii Prezydenta RP i Kancelarii Senatu RP – „Archiwa przełomu”.

Pracownicy archiwum działali także społecznie w następujących instytucjach naukowych i kulturalnych:

Sandomierskie Stowarzyszenie Pamięć i Solidarność	Piotr Pawłowski	Prezes
Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Starachowicach	Wiesława Rutkowska	Wiceprezes

Rada naukowa wydawnictwa pt. <i>Biblioteka Archiwum Diecezjalnego w Kielcach</i>	Wiesława Rutkowska	Członek
Stowarzyszenie Archiwistów Polskich	Wiesława Rutkowska	Członek Zarządu Głównego
Kieleckie Towarzystwo Naukowe	Iwona Pogorzelska	Członek Zarządu

Podsumowując zadania wykonywane przez Archiwum Państwowe w Kielcach w 2019 r., należy stwierdzić, że praca merytoryczna koncentrowała się na wielu zagadnieniach wynikających z realizacji zadań statutowych Archiwum.

Na podstawie porozumienia o współpracy z Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w ramach elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD) Archiwum Państwowe w Kielcach wdrożyło w 2016 r. system EZD jako podstawowy dla dokumentowania sposobu przebiegu spraw i wykonywania czynności kancelaryjnych oraz systematycznie zwiększa liczbę spraw prowadzonych wyłącznie elektronicznie, takie zwiększenie miało miejsce z początkiem roku 2019.

W zakresie nadzoru archiwalnego znajdowało się łącznie 461 archiwów zakładowych, dla których prowadzone były prace w zakresie uzgadniania normatywów kancelaryjno-archiwalnych, wydawane były zgody na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej. W dalszym ciągu prowadzone były działania w sferze ewidencjonowanego niepaństwowego zasobu archiwalnego. Prowadzono warsztaty odnoszące się do kwestii wartościowania dokumentacji, udzielano porad i opinii w zakresie brakowania i przechowywania dokumentacji.

Prowadzono prace nad zabezpieczaniem zasobu poprzez kontynuowanie skontrum zespołów archiwalnych. W wyniku prac nad digitalizacją zasobu wykonano 190 786 skanów zabezpieczających z materiałów tekstowych i 12 507 nagrań dźwiękowych oraz pozyskano 385 014 fotografii cyfrowych wykonanych przez Świętokrzyskie Towarzystwo Genealogiczne „Świętogen” w Kielcach na zasadzie współpracy z Archiwum. Od 2014 r. trwa umowa o współpracy Archiwum Państwowego w Kielcach z Amerykańskim Muzeum Pamięci Holocaustu w Waszyngtonie i Instytutem Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu Yad Washem w Izraelu. Wykonywane skany oraz fotografie cyfrowe pozyskane od ŚTG „Świętogen” są udostępnianie użytkownikom w czytelni akt, a część zeskanowanych dokumentów można odnaleźć w serwisie *Szukaj w archiwach*. Dzięki temu zmniejszyła się liczba akt udostępnianych w oryginale, ale również dla klientów dostęp do kopii materiałów archiwalnych jest szybszy i łatwiejszy.

W roku 2019, podobnie jak w latach poprzednich, Archiwum współpracowało z wieloma instytucjami na różnych płaszczyznach, przede wszystkim z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Kieleckim Towarzystwem Naukowym, Archiwum Diecezjalnym w Kielcach, Wojewódzkim Domem Kul-

tury, Politechniką Świętokrzyską, Urzędem Miasta Kielce, Instytutem Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach, Muzeum Historii Kielc, Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką i z wieloma innymi stowarzyszeniami, jak również z wieloma szkołami wszystkich szczebli z całego województwa. Wśród działań edukacyjnych i popularyzatorskich Archiwum w 2019 r. na wyróżnienie zasługują lekcje i warsztaty archiwalne, dotyczące przede wszystkim realizacji projektu Archiwum Rodzinne Niepodległej, oraz cykl „Spotkania ze źródłem archiwalnym” realizowany od 2013 r., którego organizatorami są: Archiwum Państwowe w Kielcach i Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Niezwykle istotny w 2019 roku był udział Archiwum Państwowego w Kielcach w przygotowaniach Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej organizowanego w Kielcach w marcu 2019 r. Wydarzenie to odbywa się z udziałem prezydentów obu krajów. Archiwum Państwowe w Kielcach zostało zaproszone do udziału przez Prezydenta Kielc i przygotowało wystawę stacjonarną pt. „Nad Wisłą i Dunajem. Z dziejów przyjaźni polsko-węgierskiej w XX wieku” prezentującą archiwalia dokumentujące wspólne działania Węgrów i Polaków począwszy od I wojny światowej, przez II wojnę światową, powstanie 1956 r., aż do upadku żelaznej kurtyny.

W 2019 r. odbyło się sześć „Spotkań ze źródłem archiwalnym”, a wybrana tematyka dotyczyła wydarzeń ważnych dla regionu, rocznic, zagadnień z różnych zakresów badań i okresów historycznych. Podczas spotkań prezentowany był zasób źródeł przechowywanych w Archiwum Państwowym w Kielcach, związanych z tematem przewodnim spotkania. Z kolei zaproszeni referenci przedstawiali wyniki swoich badań dotyczących tematu przewodniego. Projekt będzie kontynuowany również w roku 2020.

Na uwagę zasługuje również wydanie w 2019 r. kolejnego tomu Serii Świętokrzyskiej. Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy, pt. *Dziennik „Staszka”. Zapiski st. strz. z cenz. Stanisława Wolffa, żołnierza Zgrupowań Partyzanckich AK Ponury (15 czerwca – 11 października 1943 r.)*. Archiwum Państwowe w Kielcach od początków jej powstania w 2016 r. weszło w skład rady redakcyjnej Serii Świętokrzyskiej, koordynuje także prace nad opracowaniem listów obozowych z okresu II wojny światowej. Publikacja zaplanowana jest na 2021 rok.

W 2019 r. Archiwum kieleckie we współpracy z Kieleckim Towarzystwem Naukowym przygotowało i wydało VIII tom wydawnictwa naukowego pt. „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”.

W celu stałego polepszania i powiększania dostępu klientów do zasobu archiwalnego kontynuowane będzie w 2020 r. bieżące udostępnianie poszerzających się zasobów elektronicznych Archiwum Państwowego w Kielcach. Ponadto wykonane kopie cyfrowe materiałów archiwalnych będą udostępniane we współpracy z Narodowym Archiwum Cyfrowym w serwisie internetowym *Szukaj w archiwach*.

W 2020 r. kontynuowane będą rozpoczęte w roku sprawozdawczym prace nad zasobem, udostępnianiem, popularyzacją Archiwum i archiwaliów oraz innych zadań statutowych archiwów państwowych. Prowadzone będzie dalsze zabezpieczanie zasobu, w tym skontrum i lustracja. Archiwum Państwowe w Kielcach spełniać będzie także zadania wynikające z uczestnictwa w rozpoczętych w roku 2019 projektach i programach. W zakresie kontynuacji obchodów 100. rocznicy zakończenia działań wojennych z okresu 1914–1918 oraz pierwszych lat kształtowania się Niepodległej Rzeczypospolitej Archiwum Państwowe w Kielcach planuje kontynuację rozpoczętej w 2019 r. serii warsztatów wpisujących się w ramy projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległej”.

WIESŁAWA RUTKOWSKA

ORCID: 0000-0003-4153-3375

Archiwum Państwowe w Kielcach